

Jesaja 43,18-19.21-22.24b-25
Marcus 2,1-12

1) Beste mensen, om met de deur in huis te vallen: we gaan het vandaag hebben over 'de zonde'; een moeilijk begrip om bij stil te staan. Het is een beladen onderwerp in een individualistische tijd en vrijzinnige cultuur waarin het eigenlijk niet gewenst is, dat we kritisch op ons alledaagse en zelfverkozen gedrag worden aangesproken. Zeker niet door zoiets als een kerk, laat staan de katholieke kerk, want 'die heeft geen recht van spreken meer'.

Er wordt wel eens gesteld dat de kerk middels de verkondiging van 'zonde' en 'schuld' de mensen klein houdt, en via de belofte van 'vergeving' en 'verzoening' de mensen bij zich houdt. Via dit 'geraffineerde spiritueel-ethische dubbelspel' behoudt de kerk haar macht en invloed.

Van zo'n cynische kerk, en van zo'n onderdrukkend geloof, wil ik geen deel uitmaken. Toch trek ik elke zondag weer naar een van de kerken in onze parochie om te vieren en te bidden, hetzij aan deze kant van het altaar of aan uw kant, en ik meen dat ik in deze beweging authentiek en vrij ben. Dat geldt ook voor u. U zit hier toch maar weer, ondanks de twijfel die sommigen van u, nu en dan, zullen hebben over onze kerk en haar verkondiging.

2) Als wij op zondag samen komen om te vieren, dan beginnen we met een drempelgebed, een schuldbelijdenis. Een moment dat we in de verwachting van de ontmoeting met de Heer, stilstaan bij onze zonden.

Probeer eens bij uzelf na te gaan: wat vindt u eigenlijk van dit moment, dit gebed? Is het een liturgisch automatisme, is het een achterhaald overblijfsel uit oude tijden, of is deze reflectie nog altijd relevant? Met andere woorden: wat is de relevantie van zondebesef? Is dit meer dan het strategisch kleinhouden en afhankelijk maken van de mens?

Op deze vraag moeten we bevestigend kunnen antwoorden ten einde volledig, van harte en blijvend hier plaats te kunnen nemen. Laten we daarom m.b.v. de lezingen op zoek gaan naar een ruimhartiger verstaan van zonde en schuld.

3) In de eerste lezing, klinkt bij monde van de profeet Jesaja, de stem van de Heer. Hij geeft een opdracht, een uitnodiging aan het volk van Israël, om voort te gaan, vanuit de dorre woestijn de vruchtbaarheid tegemoet. De Heer zegt: *'Denk niet meer aan het verleden, Ik onderneem iets nieuws [...] Ik denk niet meer aan uw zonden'*.

Wat betekent dit? Niet dat God de zonde ontkent. Nee, met deze woorden maakt Hij wat anders kenbaar: aan de horizon gloort Gods rijk, wacht ons de voltooiing van Zijn heilsplan, en wat wij ook aan schuld met ons meedragen, we zijn welkom, we zijn waardig. De zonden zijn er wel, maar de Heer wil er niet meer aan denken.

Dit is de onvoorstelbare belofte die klinkt: in al onze gebrokenheid en twijfel, in al onze onverschilligheid - zoals Jacob en Israël die zich niet meer bekommeren om de Heer - blijft de goede God ons toch nabij.

'Zonde' is dít nog niet of niet meer zien. Blind zijn voor hoe geliefd wij zijn. Midden in Gods genade staan, en er geen weet van hebben, alsof je rondloopt in een bos en de bomen niet ziet staan. Jesaja schrijft daarom als volgt Gods profetie neer: *'Ik onderneem iets nieuws, het begin is er al: ziet ge het niet?'*. Zo dikwijls zien we het inderdaad niet.

Met 'zonde' wordt dus niet bedoeld hoe klein en slecht de mens is, maar wordt bedoeld dat de mens niet ziet hoe begaafd en geliefd hij is. Door de zonde te ontkennen, ontkennen we dat de mens zichzelf en zijn naaste dikwijls klein houdt. Door de zonde te erkennen, krijgen we juist weer oog voor onze schoonheid, onze belofte, kunnen wij ons louteren tot wie wij ten diepste zijn.

Dit is nu de betekenis van de schuldbelijdenis aan het begin van de viering, en heel bijzonder als we het Sacrament van Boete en Verzoening ontvangen: wij kleineren en denigreren onszelf niet, maar verheffen ons juist, door onze onafheid en gebrokenheid heen, om in gemeenschap met de Heer te treden.

4) Het verhaal over de lamme dat we vandaag horen, is een van de meest krachtige en sprekende getuigenissen in het Evangelie. Het zindert en knettert die dag in Kafarnaüm, door de grote menigte, door alle confrontaties, maar bovenal doordat we getuige zijn van de bijzondere en genadevolle synergie die zich kan afspelen tussen een barmhartige God en een berouwvolle mens.

Enerzijds zien we Jezus, die zowel vreugde als ergernis oproept door zijn autonome omgang met de zonde. Hij vergeeft deze namelijk, en claimt hiermee een goddelijke autoriteit. Een claim die vanzelfsprekend door enkele Schriftgeleerden scherp bevestigd wordt – ten eerste in gedachten – maar door Jezus kracht wordt bijgezet door de lamme te doen opstaan en de wereld in te zenden. Net als Israël: een nieuw leven tegemoet, voor iedereen zichtbaar.

Anderzijds zien we de vier mannen die zich in het zweet werken om de lamme, een dierbare of onbekende voor hen, tot op het dak, door het dak, tot bij Jezus te krijgen. Ze zijn initiatiefrijk, inventief, volhardend, betrouwbaar en liefdevol. De lamme leefde wellicht lange tijd in schaamte of boosheid, verloren en verlaten. Hij was zondig, zo begrijpen we uit de woorden van Jezus, niet omdat hij ziek was, maar omdat hij terneergeslagen door zijn ziekte en tegenslag, niet meer zag hoe geliefd en gewild hij was in de ogen van de Heer.

Maar iets gebeurde die dagen, die dag, in het leven van deze man, wat onbekend is bij ons – immers, wiens diepste zielenroerselen kunnen wij peilen? – maar wat ertoe leidde dat hij door vier mannen tot bij Jezus gebracht werd. Misschien riep hij om hun hulp, misschien stemde hij in met hun aanbod, hoe dan ook, de man keerde zich weer om, 'bekeerde zich', kwam tot bij Jezus, in alle kwetsbaarheid en gebrokenheid, en hoorde de indringende woorden: *'Mijn zoon, uw zonden zijn u vergeven.'* Oftewel: *'Mijn zoon, zie je nu weer dat ik je lief heb?'*

5) Beste mensen, in het licht van deze onvoorwaardelijke genade en hoop moeten we 'zonde' verstaan. Niet los, op zichzelf staand. Niet iets dat ons kleineert, maar iets dat ons uitdaagt ons te verheffen, om zo, net als de lamme via een omweg, tot bij de Heer te geraken. En voor de Heer mogen we ons in al onze kwetsbaarheid en gebrokenheid tonen. Dan zullen ook aan ons dezelfde indringende woorden klinken: *'Mijn zoon, mijn dochter, uw zonden zijn u vergeven, zie je nu weer dat ik je liefheb?'*

- pastoraal werker Yuri Saris